

Tehyn lausunto viitekehyksen laajentamistyöryhmän loppuraportin esityksistä ja raporttiin sisältyneestä asetusehdotuksesta (OKM 104/040/2017)

Tehy lausuu tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksen laajentamista valmistelleen työryhmän loppuraportissa tekemistä esityksistä ja ottaa kantaa seuraaviin teemoihin: 1) viitekehyksen kehittämisen jatkotyö ja 2) viitekehyksen laajentamista koskeva asetusehdotus. Lisäksi yleinen kommentointi ”Osaaminen ratkaisee” loppuraportista.

Asetusesityksen mukaan tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehystä annettua asetusta ehdotetaan muutettavan siten, että asetuksen liitteeseen lisätään työryhmän työryhmämuistiossa ehdottamalla tavalla tutkintoja, oppimääriä ja muita laajoja osaamiskokonaisuuksia kahdeksalle eri vaativuustasolle.

On kannatettavaa, että kunkin vaativuustason osaamiskuvaukset säilytetään voimassaolevan asetuksen mukaisena, ja että viitekehystä sijoitettavien tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien osalta viitekehystä laajennetaan. Tehyn lausunto kohdistuu ensi sijaisesti tasojen 6-7 tutkintoihin ja osaamiskokonaisuuksiin. Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erikoistumiskoulutusten sijoittaminen tasolle 6, joiden kohderymänä on alemman korkeakoulututkinnon tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt, ei ole tarkoituksenmukainen. Sen sijaan tulee tutkinto tai osaamiskokonaisuuskohtaisesti harkita, mille tasolle ko. koulutus sijoittuu. Näin saadaan erikoisosaaminen näkyväksi. Työryhmän loppuraportin otsikkokin toteaa ”Osaaminen ratkaisee”, näin ollen eri tasoille sijoittelu ei voi lähtökohtaisesti olla perusteltu sillä, minkä tasoinen koulutus erikoistumiskoulutuksen suorittajalla on.

Rajattu lääkkeenmääräminen

Tehyn näkemyksen mukaan rajatun lääkkeenmääräamisen erikois pätevyys sijoittuu tasolle 7. Lääkkeenmääräamisen erikois pätevyyden sijoittaminen tasolle 6 ei seuraa työryhmän mainitsemaa bestfit periaatetta. Sen mukaan tutkinnoissa ja osaamiskokonaisuuksissa voi olla elementtejä useilta viitekehyksen vaativuustasoilta, ne sijoitettaisiin viitekehystä tutkinnon tai osaamiskokonaisuuden edellyttämän osaamisen perusteella sille tasolle, johon ne kokonaisuutena parhaiten sopivat. Rajattu lääkkeenmääräminen ja siihen liittyvä osaaminen edellyttävät ylempään korkeakoulun tasoista osaamista. Koulutuksen tuottama osaaminen on European Qualification Framework (EQF) ja Suomen lakiesityksessä kansalliseksi tutkintojen ja muun osaamisen viitekehystä tasolla 7. Koulutus muodostuu kahden nykyisen koulutusammatin (sairaanhoitaja ja lääkäri) väliin syntyvästä uudesta tehtäväkuvasta, joka laajentaa sairaanhoitajan roolia lisäten vastuuta ja osaamista asiakkaan terveydentilan määrittelystä ja lääkähoidon toteutuksesta. (Sairaanhoitajan lääkkeenmääräminen koulutuksen yhteiset perusteet 45 op suositus 2013.)

Ei ole mitenkään perusteltua, että osaaminen taso vaihtelisi tasolta 6 tasolle 7/8, riippuen siitä toteuttaako lääkkeenmääräämiseen liittyviä tehtäviä sairaanhoitaja vai lääkäri. Tutkimusten mukaan ”hoitajareseptiryhmissä” potilaiden hoitotulokset olivat samanlaisia tai parempia kuin lääkäreidenvastaanotolla käyneillä verrokeilla. Hoidon haittoja mitattaessa ei haittatapahtumista ole tullut ilmoituksia. Mainittakoon vielä, että työryhmä toteaa raportissaan ”Osaaminen ratkaisee” seuraavasti: ”Tutkinnon osia ei ole sijoitettu viitekehystä erikseen, vaan ne sijoittuvat sille tasolle, jolle tutkinto itsessäänkin sijoittuu. Juuri tästä on rajatun lääkkeenmääräamisen kokonaisuudessa kyse ja näin ollen ko. osaamiskokonaisuus sijoittuu vähintään tasolle 7 tai jopa tasolle 8, koska lääketieteen lisensiaattikoulutus on tasolla 8. Rajatun lääkkeenmääräamisen osaamiskokonaisuuden taso on Tehyn näkemyksen mukaan ehdottomasti taso 7.

Viitekehyyksen liittyvä jatkotyö on erittäin tärkeää.

Työryhmän loppuraportissa todetaan niiden osaamiskokonaisuuksien osalta, joita ei sijoitettu viitekehyyseen, että ne eivät täyttäneet kriteereitä. Jatkotyöstämisen vuoksi olisi tärkeä saada selvitys, mitä niiden osaamiskokonaisuuksien osalta, joita ei sijoitettu viitekehyyseen olisi edellytetty, jotta ko. osaamiskokonaisuudet voidaan sijoittaa viitekehyyseen myöhemmin. Sellaisia ovat esimerkiksi psykoterapeutti, eMBA, työterveyshuollon täydennyskoulutus, ensihoidon johtaminen. Lisäksi olisi ensiarvoista, että erikoistumiskoulutukset liitettäisiin osaksi YAMK-opintoja. Edellä mainitut ovat sosiaali- ja terveysalalla suosittuja, työelämän tunnustamia ja tunnettuja koulutuksia ja tutkintoja. Tehyn näkemyksen mukaan on kannatettavaa, että myöhemmin voidaan joustavasti sijoittaa uusia tutkintoja ja osaamiskokonaisuuksia viitekehyyseen. Prosessien läpinäkyvyyttä tulee kehittää ja voidaan olettaa, että nyt viitekehyyksen ulkopuolelle jääneet ehdotukset, kuten psykoterapeutti tai ensihoidon johtaminen tai työterveyshuollon täydennyskoulut täyttävät edellytetyt kriteerit, mutta viitekehyyseen sijoittamista ehdottaneen organisaation/koulutuksen järjestäjän tekemä kuvaus opinnoista ei ole ollut riittävän selkeä? Erikoistumiskoulutukset tulisi saada tunnustetuksi ja ottaa huomioon viitekehyyksen eri tasoilla ja mahdollistaa niiden suorittaminen myös ilman YAMK-tutkintoa. Kuitenkin olisi tärkeää, että erikoistumiskoulutukset voitaisiin hyväksi lukea YAMK-opinnoissa, jos erikoistumiskoulutuksen saanut henkilö haluaa jatkaa opintojaan. Koska usein erikoistuminen tapahtuu käytännön työn tarpeista, ei YAMK koulutuksen myötä. Edelleen ne erikoistumiskoulutukset, jotka sisältävät ylempien viitekehysten tehtäviä ja vastuita tulisi asettaa ylempään viitekehyyseen bestfit-periaatteen mukaisesti, koska toimivat niiden viitekehysten raameissa.

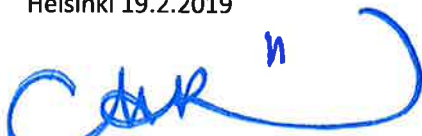
Lopuksi

On kannatettavaa, että on suunniteltu opettajankoulutuksen opintojen sijoittamista viitekehyyseen, tarkastellaan uudestaan. Tämän tulisi tapahtua viivytyksettä. Opettajankoulutuksen opinnot tulee sijoittaa tasolle 7. Sosiaali- ja terveysalan opettajilla on aina suoritettuna joko YAMK- tutkinto tai yliopiston maisterin tutkinto ja koulutustehtäviin hakeutuessa henkilöltä edellytetään yleensä opettajan opintoja. Näin ollen ei ole mitenkään perusteltua sijoittaa ammattikorkeakoulussa suoritettuja opettajan opintoja tasolle 6, koska kyseessä on huomattavan laaja ja vaativa kokonaisuus. Opettajanopintojen sijoittaminen tasolle 7 on erityisen merkityksellistä myös koulutusviennin näkökulmasta. Suomalaisen koulutuksen saaneet opettajat ovat arvostettuja ja haluttuja kansainvälisesti ja toisaalta Suomessa koulutetaan muualta tulleita opettajiksi.

Lisäksi terveydenhuollossa toimii myös muita erikoistumiskouluttautuneita ammattihenkilöitä, mm. sonograafereita eri aloilla, joiden erikoistuminen ja tehtävän vastuullisuus on hyvin laaja. Erikoistuminen voi olla välillä 30-90 opintopistettä ja tehtävää ei "tunnusteta" vielä virallisesti, esimerkiksi Valviran toimesta. On ensiarvoista, että muut erikoistumiskoulutuksen omaavat ammattiryhmät, kuten röntgenhoitaja tai kättilö tms. huomioidaan.

Lausunto on tehty yhteistyössä Suomen Bioanalytiikkoliiton, Suomen Kättilöliiton, Suomen mielenterveyshoitoalan liiton, Suomen röntgenhoitajaliiton ja Suomen sairaanhoitajaliiton kanssa.

Helsinki 19.2.2019

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
johtaja
Tehy ry

Lisätietoja: Kirsi Coco, koulutuspoliittinen asiantuntija, Tehy ry, kirsi.coco@tehy.fi, p. +358408215057

